

**Dictamen núm. 18/2002, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, sobre el Projecte de decret pel qual es regula el Reglament de supressió de barreres arquitectòniques**

**Dictamen núm. 18/2002, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, sobre el Projecte de decret pel qual es regula el Reglament de supressió de barreres arquitectòniques**

Atès el que disposa l'article 2, núm. 1, lletra a), incís primer de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i l'article 4, lletra a), incís primer del Decret 128/2001, de 9 de novembre, pel qual se n'aprova el Reglament d'organització i funcionament, el Consell Econòmic i Social emet el següent

## **DICTAMEN**

### **I. Antecedents**

**Primer.** El dia 21 d'agost de 2002, a través de la Secretaria General Tècnica de la Conselleria de Treball i Formació, es registrà en aquest Consell Econòmic i Social (CES) la sol·licitud de dictamen de l'Il·lm. Sr. Francisco Javier Nieto Revueltas, secretari general tècnic de la Conselleria d'Obres Públiques, Habitatge i Transports.

La sol·licitud es fa en base a l'Esborrany del decret pel qual es regula el Reglament de supressió de barreres arquitectòniques, i l'acompanyen un seguit de documents que conformen l'expedient de la norma.

**Segon.** Atès el que disposa l'article 2 de la Llei 10/2000, de 30 de novembre d'aquest CES, el dia 22 d'agost es reclama de la conselleria sol·licitant que es faci aclariment de si el document tramés és un simple esborrany o un projecte de decret i s'especifica que "si es tracta d'un projecte de decret, atès

el que disposa la disposició addicional 1a del Decret 128/2001, de 9 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament d'organització i funcionament del CES, sol·licitam que, en la màxima urgència, ens trameteu el següent:

En suport informàtic la sol·licitud de dictamen i el projecte de decret.

En igual suport, l'expedient i/o informes previs a la conclusió del projecte que ajudin a l'elaboració del criteri del Consell.

I igualment tota la informació que pugui considerar-se rellevant entorn de l'objecte del projecte”.

El dia 2 de setembre, es determina a través d'escrit de la sol·licitant que efectivament el document tramés és un projecte de decret, i el dia 3 de setembre s'aporta en suport digital.

**Tercer.** Atès el contingut de la sol·licitud, per la Presidència d'aquest CES, s'adopten les providències següents:

- a) Considerar que l'esmentada sol·licitud es fa per tal que s'emeti dictamen amb caràcter preceptiu en consideració al que disposa la lletra a) de l'article 4 del Reglament d'organització i procediment del CES, Decret 128/2001, de 9 de novembre, en tractar-se d'un projecte de decret que regula una matèria socioeconòmica, com és la supressió de barreres arquitectòniques per a persones amb mobilitat reduïda.
- b) Comunicar a tots els membres del CES, el dia 3 de setembre de 2002, que havia tengut entrada la sol·licitud de dictamen.
- c) Comunicar a totes les entitats no representades dins del CES, però relacionades amb la institució, l'entrada de la sol·licitud i donar-los un

termini de 7 dies perquè poguessin fer les seves aportacions il·lustratives dels senyors consellers.

- d) Trametre consulta als membres de la Comissió Permanent sobre la comissió de treball pertinent per elaborar una proposta de dictamen. A conseqüència de la dita consulta es considera competent la Comissió de Treball d'Àrea Social.

**Quart.** L'associació empresarial CAEB va trametre el dia 16 de setembre un document amb observacions al projecte de decret a les quals es fa referència en el dictamen. Aquest document té el mateix contingut que l'informe de l'Associació de Promotors Immobiliaris de Balears, lliurat el 6 de juny a la conselleria sol·licitant quan el projecte de decret es trobava en fase d'elaboració.

**Cinquè.** La Comissió de Treball es va reunir el dia 16 de setembre i elevà al Ple una proposta de dictamen que fou aprovada pel Ple en la seva sessió ordinària del 24 de setembre de 2002.

## II. Contingut del Projecte de decret

Aquest projecte consta d'un preàmbul, títol preliminar i 4 títols, dividits en capítols i seccions, que formen un text articulat de 50 articles, una disposició transitòria, una disposició addicional, una disposició derogatòria, 2 disposicions finals i 6 annexos tècnics.

Els títols tracten les matèries següents:

- Títol preliminar "Disposicions generals".

- Títol I “Disposicions sobre el disseny i execució per a la millora de l’accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques”.
- Títol II “Règim de sancions”.
- Títol III “Del Consell Assessor per a la millora de l’accessibilitat i de la supressió de les barreres arquitectòniques”.
- Títol IV “Sobre el catàleg d’actuacions i les seves prioritats”.

### III. Observacions generals

I. La Constitució, en el seu article 9, encarrega als poders públics la tasca de promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l’individu no siguin conceptes teòrics i es converteixin en valors reals i efectius, i que remoguin tots els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud.

Dins d’aquest marc constitucional podem catalogar la norma que és sotmesa a consulta d’aquest CES, ja que el seu objecte, malgrat l’aparença, no és que siguin eliminades barreres per a les persones amb mobilitat reduïda. L’objecte d’aquest reglament l’hem de veure en les conseqüències de la seva efectiva aplicació, la qual permetrà llibertat –amb l’accepció més bàsica, entesa com a llibertat de moviment– i igualtat, de les persones amb dificultats de mobilitat.

Aquest projecte de decret no és una norma destinada a una minoria. Sens dubte aquesta norma ens beneficia a tots. Tot i que hi hagi persones que pateixen severes minusvalideses que precisen l’existència efectiva d’aquest reglament i del respecte del seu contingut normatiu, no hi ha dubte que la lectura del projecte inclina cap a una reflexió que transcendeix el col·lectiu d’afectats i –al cap i a la fi– amplia el concepte d’afectats a tots els ciutadans, patim o no de mobilitat reduïda. Perquè ningú no pot escapar-se de sofrir circumstancialment reduccions en la seva mobilitat, principalment

les derivades de la malaltia o de la vellesa, sense oblidar el transport d'infants petits en cotxets.

Qualsevol societat moderna ha de preveure aquestes circumstàncies i ha de fer un esforç per integrar-les i donar-los solucions. Encara que l'esforç suposi un cost econòmic elevat. De fet, l'Associació Empresarial de Promotors Immobiliaris de la CAEB ho adverteix en l'informe que consta unit a l'expedient tramés per la conselleria sol·licitant quan diu: *“En este sentido, debemos tener muy presente que el cumplimiento de las obligaciones de carácter general previstas en el artículo 20 del Decreto –edificacions d'habitatges– va a suponer, inevitablemente, un encarecimiento de los costes de la vivienda, tanto en relación al precio del metro cuadrado de superficie útil de ésta como a los costes de mantenimiento de los elementos comunes del edificio. Del mismo modo, en cuanto a las obligaciones impuestas respecto a los edificios que vayan a ser objeto de actuaciones de rehabilitación integral o aquellos otros en los que se lleve a cabo un cambio de uso, se dificulta enormemente la realización de este tipo de actuaciones debido a que la adopción de las medidas de supresión de barreras exigirá un volumen de obra mucho mayor al habitual, con el consiguiente incremento de costes, además de las dificultades técnicas con las que habrá que enfrentarse para llevar a la práctica las adaptaciones exigidas”*.

Ateses aquestes observacions entenem que la tasca de les autoritats, si es vol un compliment efectiu i el manteniment d'un cost raonable de les edificacions adaptades –de per si molt alt– s'hauria d'ampliar a arbitrar mesures de foment com és el finançament de les adaptacions.

II. La norma que se'ns presenta vol donar resposta a l'article 49 de la Constitució i, al mateix temps, fa prendre consciència que el problema dels minusvàlids és un problema que implica tots els nivells de la societat, públics i privats. Igualment pretén establir un marc normatiu de referència que abracci

totes aquelles àrees a les quals afecta l'eliminació de barreres, des de l'urbanisme al transport.

No obstant això, ens cal aclarir que aquesta norma és un reglament que substitueix i en deroga un altre, el Decret 96/1994, de 27 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament per a la millora de l'accessibilitat i la supressió de les barreres arquitectòniques (BOCAIB núm. 115, de 20 de setembre de 1994). El decret de 1994 desplegava la Llei 3/1993, de 4 de maig, per a la millora de l'accessibilitat i de la supressió de les barreres arquitectòniques (BOCAIB núm. 62, de 20 de maig de 1993). Llei que segueix vigent sense que consti, en aquest CES, que hi hagi intenció d'actualitzar el seu contingut o de procedir a la seva substitució, tot entenent que el projecte de decret, un cop sigui aprovat pel Consell de Govern, es constituirà en l'única norma reglamentària de desplegament de la llei citada.

En definitiva, el projecte de decret que se'ns presenta no és més que una reforma parcial, tot i que profunda, del decret antic i especialment dels seus aspectes de caire tècnic que integren els annexos de la norma. Respecte d'aquests extrems hem d'advertir del següent:

- A) De les matèries que mantenen la regulació de 1994, consideram que la tasca de dictamen ha de ser mínima, tot entenent que en tot cas l'atenció del CES s'ha de concentrar en els aspectes nous que s'incorporen a la norma.
- B) No farem comentaris quant als annexos tècnics ja que consideram que el seu contingut ha estat prou avaluat per les entitats més directament afectades i, sense negar el contingut normatiu d'aquests annexos, consideram que es tracta de documents descriptius de condicions materials que concreten les obligacions i prescripcions que la norma disposa en el text articulat.

III. La conselleria sol·licitant, tot fent ús de l'òrgan competent, el Consell Assessor per a la Millora de l'Accessibilitat i de la Supressió de les Barreres Arquitectòniques, ha fet una meritòria tasca prèvia de consulta i les aportacions rebudes per la conselleria són molt completes i impliquen l'opinió d'un ampli espectre d'institucions, des de la Coordinadora –Federació Balear de Persones amb Discapacitat– a l'Associació Empresarial de Promotors Immobiliaris, tot passant pel Consell de Mallorca.

Des d'aquest punt de vista, la norma en projecte sembla tancada i completa. Per això va sobtar que la petició de dictamen es fes respecte d'un "esborrany" i que s'hagués de trametre pel CES escrit a la conselleria sol·licitant perquè s'aclarís si érem davant d'una norma que té el projecte acabat o d'un document obert i sense perfilar.

I tot això atès l'article 2, núm. 1, lletra a), "Primer" de la Llei 10/2000, de 30 de novembre del CES (BOIB núm. 155 de 09-12-200), el qual determina que és competència d'aquest Consell emetre dictamen preceptiu sobre els projectes de decret. Hem d'entendre que per rebre la consideració de "projecte de decret", el mateix "projecte" ha d'haver superat tots els tràmits i controls prevists, específicament, en els articles 42 a 47 de la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears (BOIB núm. 35 de 22-03-2001), entre els quals es troben explícitament el desterrament de la consideració del projecte com un simple esborrany.

#### **IV. Observacions particulars**

En entrar en l'anàlisi del document normatiu, farem observacions de cada un dels aspectes que particularment desplega, tot seguint l'ordre del seu text que –excepció feta del seu preàmbul– reproduïrem en els casos en els quals ho considerem necessari per fer l'observació.



## A) Al preàmbul:

Quan es tracta de projectes de decret, la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears (BOIB núm. 35, de 22 de març), determina en el núm. 4 del seu article 39 que "...poden incloure un preàmbul que s'ha de limitar a expressar la finalitat de la regulació i el marc normatiu el qual l'habilita".

D'això en derivam que el nom d'aquesta part del projecte ha de canviar ja que la denominació "exposició de motius" no és la més adequada. És més, les exposicions de motius són indicades pels avantprojectes de llei, tal com ens indica el núm. 2 de l'article 36 de la dita llei. Per tant aquí s'ha d'inserir senzillament un "preàmbul".

Quant al seu contingut, tot i que no ha de ser massa llarg, sí que ha de fer referència al marc normatiu que l'habilita d'una manera més clara, tot referint-se a la Llei 3/1993 i al Decret 96/1994, i si, com passa, es tracta de la modificació del decret de desplegament de la llei s'ha de reconèixer en el preàmbul tot dient que per claredat s'ha optat per fer-ne una nova publicació. La qual cosa ens porta a considerar si no seria millor conservar –per coherència normativa i per vocació informativa– el nom antic de la disposició que incloïa –com hem vist– una referència a la millora de l'accessibilitat i no només com fa el projecte a les barreres arquitectòniques.

Finalment consideram que si el projecte de decret és sotmès a dictamen del Consell Econòmic i Social i després és tramès al Consell Consultiu, que és l'òrgan superior de consulta de la comunitat autònoma, perquè en faci un aclaridor assessorament de naturalesa jurídica, aquests tràmits han de ser expressats al preàmbul.

Pel que fa al **text articulat**, feim les observacions següents:

**B) Al títol preliminar, “Disposicions generals”:****Article 1, “Objecte i fins”.**

“Per tot l’indicat, aquest Decret té com a objectiu l’establiment dels paràmetres que assegurin l’accessibilitat en tots els elements per a garantir a les persones amb mobilitat reduïda o qualsevol altra limitació, la accessibilitat i la utilització dels bens i serveis de la societat”.

L’article s’inicia amb una referència al contingut del preàmbul i diu “Per tot l’indicat...”, que és innecessària, d’altra banda esmenta l’establiment d’uns “paràmetres que assegurin l’accessibilitat” “per a garantir –un altre cop– (...) la accessibilitat (sic)”, la qual cosa ens indica que l’article precisa d’una nova redacció.

Consideram molt més clara la redacció de l’article 1 del Reglament de 1994 que es pretén substituir, on es dissenya clarament l’objecte normatiu. I entenem, com hem indicat a les consideracions generals, que la referència de legitimació a la Llei 3/1993 que es fa en el Reglament “antic” és necessària en el nou per tal que quedi clar que aquest no és un reglament autònom sinó de desplegament o d’execució d’una llei.

**Article 2, “Àmbit d’aplicació”.**

“Aquest Reglament serà aplicable a totes les actuacions públiques o privades en matèria de transport, urbanisme o edificació que suposin una nova construcció, una ampliació, un canvi d’ús en locals o edificis, o una reforma que permeti simultàniament l’eliminació dels elements que n’impedeixin l’accessibilitat”.

Ja que es parla d’àmbit d’aplicació no hi seria de més que es concretàs que les actuacions públiques o privades que es pretén regular són aquelles que es facin dins l’àmbit territorial de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

A més, l'actual redacció resulta un tant confosa pel que fa a les actuacions incloses en l'àmbit d'aplicació material, atès que inclou, en matèria d'edificació, aquelles actuacions que suposin un canvi d'ús en locals o edificis. En aquest sentit, seria convenient afegir una referència a l'annex II del decret per delimitar els tipus d'usos d'edificis i locals, amb la superfície o capacitat indicada a l'annex mencionat, que quedarien afectats en dur-se a terme el canvi d'ús previst a l'article.

### **Article 3, "Definicions".**

"A l'efecte d'aquest Reglament, en relació amb els conceptes que s'hi esmenten, s'haurà d'entendre per:

- **Accessibilitat:** la qualitat que té un mitjà en el qual s'han eliminat les barreres arquitectòniques o en el qual s'han establert alternatives i que permet a qualsevol persona la seva utilització.
- **Adaptació:** la qualitat d'un espai, una instal·lació o un servei quan s'ajusta als requeriments funcionals i dimensionals que garanteixen la seva utilització autònoma i amb comoditat per les persones amb mobilitat reduïda.
- **Practicabilitat:** la qualitat d'un espai, una instal·lació o un servei quan sense ajustar-se a tots els requeriments abans esmentats, això no n'impedeix la utilització de forma autònoma per les persones amb mobilitat reduïda.
- **Barrera arquitectònica:** l'obstacle físic, impediment o similar, que impedeix o limita el moviment de les persones o l'autonomia personal i que pugui trobar-se en un marc urbanístic, en l'edificació o en els mitjans de transport.
- **Itinerari per a vianants:** àmbit o espai de pas destinat al trànsit de vianants el qual recorregut permeti accedir als espais d'ús públic i edificacions de l'entorn.
- **Banda lliure per a vianants:** part de l'itinerari per a vianants, lliure d'obstacles, de sortints i de mobiliari urbà.

- Pas de vianants: espai del carrer, destinat a que els vianants puguin travessar-lo.
- Guals per a vianants: zona o zones modificades de la voravia i de l'encintat de la voravia per establir una continuïtat entre la cota de la voravia i del carrer i facilitar el moviment dels vianants.
- Guals per a vehicles: zona o zones modificades de la voravia per permetre el pas de vehicles entre els aparcaments o garatges i el carrer.
- Pendent longitudinal d'un itinerari per a vianants: inclinació respecte al pla horitzontal del terreny, voravia, o qualsevol estructura de pas, en el sentit de la marxa.
- Pendent transversal d'un itinerari per a vianants: inclinació respecte al pla horitzontal del terreny, voravia, o qualsevol estructura de pas, perpendicular al sentit de la marxa.
- Rampa: pla inclinat que permet superar una diferència de cota brusca.
- Persona amb mobilitat reduïda: aquella que tingui una disminució que temporal o permanentment li impedeixi o dificulti el desplaçament. Entre d'altres, les persones amb disminució física, deficients visuals, deficients auditius, persones majors i persones amb comunicació reduïda.
- Ajut tècnic: els instruments que utilitza la persona com a suport en el desplaçament i els mitjans mecànics o estàtics que complementen o possibiliten l'accessibilitat.
- Ús públic: la utilització o accés a espais, instal·lacions, edificis o serveis, comuna a les persones, sense limitació prèvia, i especialment els d'accés o de concurrència de públic.
- Es consideren vies i espais lliures d'ús públic als efectes de barreres arquitectòniques urbanístiques i en l'àmbit d'aplicació d'aquest Reglament:
  - a) Els que formen part del domini públic i són destinats a l'ús o al servei públic.

- b) Els que formen part de béns de propietat privada, susceptibles de ser utilitzats pel públic en general amb motiu de les funcions que hi desenvolupa algun ens públic, directament o indirectament.
- c) Els que formen part de béns de propietat privada afectes a alguna servitud a l'ús públic.
- d) També es considera espai lliure d'ús públic aquell susceptible de ser utilitzat pel públic en general, sigui o no sigui mitjançant el pagament d'un preu, quota o similar.
- Es consideren edificis públics als efectes de barreres arquitectòniques en l'edificació i en l'àmbit d'aplicació d'aquest Reglament:
- a) Els que estan afectes a un servei públic.
- b) Els que pertanyen privatament a l'Estat, a la Comunitat Autònoma, entitats locals, o altres entitats de caràcter públic o amb participació majoritària de caràcter públic.
- Es considera que un edifici de titularitat pública o privada és destinat a l'ús públic quan un espai, instal·lació o servei d'aquest és susceptible de ser utilitzat per una pluralitat indeterminada de persones per a la realització d'activitats d'interès social o pel públic en general.
  - Es consideren espais d'ús comunitari aquells que estan al servei d'un conjunt d'espais privats i a disposició dels seus usuaris.
  - Reforma o rehabilitació integral: són les obres que proporcionen a tot l'edifici o local d'ús públic condicions suficients de habitabilitat o les que modifiquin la distribució de l'edifici, encara que aquestes no afectin a l'estructura".

En aquest article s'han incorporat multitud de definicions no contemplades en l'anterior i s'han modificat aquelles que ja hi estaven incorporades, la qual cosa s'ha de celebrar perquè dona a la norma reglamentària una claredat d'aplicació, ja que crea una realitat jurídica pròpia i la regula.

Sobre els **articles 4, 5 i 6**, els quals tracten respectivament de la **“Senyalització de perills”**, dels **“Sistemes d'alarma i d'emergència”** i del **“Símbol d'accessibilitat”**, cal dir que la seva regulació, amb la mateixa numeració, ja es troba en el decret de 1994. Ara, la tècnica normativa, com veurem en altres casos, remet la qüestió al contingut de les especificacions tècniques dels annexos.

**C) Al títol I, “Disposicions sobre el disseny i execució per a la millora de l'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques”:**

**C.1) Capítol I, “Barreres arquitectòniques urbanístiques”:**

**Secció 1a, “Disposicions de caràcter general”:**

Aquesta secció està integrada pels **articles 7 i 8**, els quals tracten de les **“Obligacions generals”** i de les **“Classes de barreres arquitectòniques urbanístiques”**. El seu contingut, amb minses modificacions, és una reproducció dels mateixos articles del Reglament de 1994.

**Secció 2a, “Disposicions sobre el disseny dels elements d'urbanització”:**

Tot i que en aquesta secció –que abraça de l'article 9 al 14- hem pogut veure un tasca de reelaboració més profunda, cal dir que es manté la tònica que hem avançat: redacció en alguns casos més clara dels textos dels articles del Reglament de 1994, remissió de moltes matèries als annexos tècnics i, en algunes ocasions, la conversió de matèries que al Reglament antic eren part del text articulat en punts concrets dels dits annexos. Vegem més detalladament la qüestió:

- En l'**article 9**, sobre "**Itineraris per a vianants**", la diferència es veu clarament en el núm. 2 que abans tractava directament la qüestió i ara la trameta al punt 1.2.4. de l'annex 1.
- Pel que fa a l'**article 10** que tracta de "**Parcs, jardins, places, espais lliures públics i platges**", es poden veure diferències quant al títol de l'article que era anteriorment el de "Paviments" i quant al seu contingut que està extret de l'antic article 15, amb certes modificacions respecte de determinades mesures. Certament sobta, perquè suposa una incoherència, respecte de la tònica general, que les normes de contingut essencialment tècnic del núm. 8 de l'article no s'incorporin en un annex.
- L'**article 11** dedicat als "**Serveis higiènics en vies i espais lliures d'ús públic**", ja era recollit en el núm. 3 de l'article 15 antic.
- Pel que fa a l'**article 12** sobre "**Aparcaments**", és una millora de l'article 16 de l'anterior reglament, que incorpora noves exigències de caràcter tècnic.
- L'**article 13** conté una matèria, el **disseny i la ubicació de mobiliari urbà**, que en el seu gruix constituïa el contingut dels articles 17 i 18 del reglament anterior i que avui són desplegats pels punts 1.2.7. i 1.2.8. de l'annex 1.

- Pel que fa a la matèria de l'**article 14 –obres en via pública: protecció i senyalització**- s'ha convertit en una norma més genèrica, d'àmbit molt ampli ja que afecta tots els ciutadans de manera expressa i ha tramès el seu contingut més tècnic –heretat de l'article 19 de 1994- als punts 1.3.3. de l'annex 1 i 4.4.1. de l'annex 4.

## **C.2) Capítol II, “Barreres arquitectòniques en l'edificació”:**

### **Secció la, “Disposicions sobre edificacions d'ús públic”:**

Aquesta secció la constitueixen els articles 15 al 19. Tots ells, excepció feta de l'article 19, compleixen una doble característica: són articles prevists en el reglament anterior i la concreció de la seva regulació està inserida en els annexos 2 i 4. Les matèries que tracten afecten el següent: Edificis de titularitat pública –antic article 20-, Edificis de titularitat privada –antic article 21-, Allotjaments turístics –antic article 22- i Edificis destinats a residències per a persones majors i persones amb mobilitat reduïda –antic article 23-.

Pel que fa a l'**article 19 “Edificis destinats a oci, cultura i esportius”**, disposa:

“1.- Els establiments i recintes en els que es desenvolupin esdeveniments esportius, les sales de projeccions cinematogràfiques i teatres, els palaus de congressos, les sales de conferències i en general els locals d'espectacles i activitats anàlogues, disposaran d'espais reservats d'ús preferent per a persones amb mobilitat reduïda, segons s'indica a l'Annex 2 punt 2.4.8.

2.- Els escenaris i tarimes seran accessibles a través d'un itinerari adaptat.

3.- El número mínim de places a reservar serà en funció de l'aforament:

- Fins a 100 places: 2 places d'ús preferent.



- De 101 a 500 places: 5 places d'ús preferent.
- De 501 a 1000 places: 6 places d'ús preferent.
- De 1001 a 2500 places: 7 places d'ús preferent.
- De 2501 a 5000 places: 8 places d'ús preferent.
- Més de 5001 places: 10 places, més 1 per cada fracció de 1000 places a partir de les 5000”.

Respecte d'aquest precepte entenem que acaba d'arrodonir la normativa que en aquest aspecte era incompleta. És obvi que la veritable integració de totes les persones amb mobilitat reduïda s'assolirà quan tinguin una veritable integració en el món laboral, però, també quan el temps de lleure d'aquestes persones pugui ser usat en condicions d'igualtat, tot evitant situacions que resulten lamentables i extremadament desagradables per a les persones afectades (vegeu el comentari fet per la Coordinadora quant a aquesta problemàtica en el seu informe, pàgina 4, on s'hi diu "... l'habitual és quedar-se a la cadira de rodes, als passadissos o al buit de l'entrada (perquè no hi ha altre lloc). Aquesta circumstància podria arribar a provocar greus accidents en cas d'emergència o a bloquejar una sortida en cas de donar-se situacions de risc”).

### **Secció 2ª, “Disposicions sobre edificacions d'habitatges”:**

En aquesta secció, formada pels **articles 20 i 21**, es tracten les adaptacions d'habitatges i s'hi donen específicament unes **“Obligacions generals”** i es desplega la **“Programació d'habitatges adaptats”**. Cal dir que la matèria, en el Reglament de 1994, era tractada en 3 articles, del 25 al 27. Precisament consideram que la divisió feta en el projecte no és la més adequada. Perquè l'article 20 –antic article 25- que du per nom “Obligacions generals”, no dóna aquestes obligacions sinó que s'ocupa de manera específica, com podem veure en llegir el seu text, de les condicions

d'adaptació dels edificis de persones amb mobilitat reduïda, d'una manera molt semblant a com ho feia l'article 26 de 1994.

Respecte de l'article 21 veim que la reforma ha consistit en una simple actualització del seu text amb una remissió als annexos. Pel que fa a la previsió del núm. 4 d'aquest article, relativa a la possibilitat de substituir, en els habitatges de protecció oficial, les adaptacions específiques a cada discapacitat per un aval bancari que garanteixi les obres necessàries, s'hauria de contemplar igualment en l'apartat 6 del precepte, que es refereix a les places d'aparcament que s'han de reservar per a cada habitatge adaptat.

Si de cas, veim que l'antic registre de sol·licituds d'habitatges per a persones amb mobilitat reduïda que, segons l'article 27 del Reglament antic, era en les mans dels ajuntaments ara passa a ser una competència més de la Direcció General d'Arquitectura i Habitatge. Per cert, seria convenient designar la Conselleria d'Obres Públiques no pel nom actual sinó tot esmentant la matèria en la qual s'emmarca l'objecte del decret.

### **C.3) Capítol III, “Barreres arquitectòniques en els mitjans de transport”:**

Aquest capítol amb la mateixa denominació el trobam en el decret del 1994. No obstant això, el seu contingut varia en determinats aspectes. Vegem quins són:

#### **Article 22., “Accessibilitat en els transports públics”.**

“Els transports públics de viatgers, sense perjudici de la seva adaptació progressiva a les mesures tècniques resultants dels avanços tecnològics acreditats per la seva eficàcia, han d'aplicar les prescripcions establertes en el present capítol, tenint en compte, també, els criteris fixats en els paràmetres de referència que consten als annexes 3 i 4.

Les administracions públiques competents en l'àmbit del transport públic de la C.A.I.B. han d'elaborar i mantenir permanentment actualitzat un pla de supressió de barreres i d'utilització i adaptació progressiva dels transports públics col·lectius”

Aquesta norma sanciona un principi general respecte de la constant actualització del transport públic per tal que sigui efectiu per a les persones amb mobilitat reduïda. La nova norma abandona el to del reglament anterior que es concretava en aspectes que afectaven més directament les persones minusvàlides.

**Article 23, “Normes d'aplicació general a tots els mitjans de transport públic”.**

“Tots els mitjans de transport públic de viatgers situats en l'àmbit territorial de la CAIB podran ser utilitzats per les persones amb mobilitat reduïda.

Igualment, en tots els mitjans de transport públic en l'àmbit de competència de les actuacions públiques de la CAIB s'ha de reservar l'espai físic necessari per tal que puguin deixar tots aquells utensilis o ajudes, com bastons, crosses, cadires de rodes i qualsevol altre aparell o mecanisme que constitueixi una ajuda tècnica.

Així mateix, s'ha de facilitar l'accés de gossos pigall a qualsevol tipus de transport col·lectiu que sigui públic o d'ús públic i als serveis urbans i interurbans de transports d'automòbils lleugers que siguin competència de les administracions de la CAIB.

Les estacions així com les terminals de transports públics de més d'una línia i cada una d'elles en més d'un itinerari, situades en l'àmbit territorial de la CAIB, hauran d'estar adaptades segon l'indicat a l'annex 3 i han de disposar d'un equip de megafonia amb el qual s'informi els viatgers de les arribades o sortides, així com de qualsevol altra incidència o notícia. Igualment, han de disposar de mecanismes d'informació i senyalització visual que garanteixin

l'accés a la informació esmentada a les persones amb dificultats d'audició, segons el que s'indica a l'annex 4 punts 4.4 i 4.5.

Els itineraris d'accés han de ser adaptats en les condicions establertes en el capítol 1, i pel que fa a l'edificació, serà d'aplicació el capítol 2 i els seus annexes.

Els rètols han d'estar a una alçada suficient del terra per tal que puguin ser vistos per les persones amb cadires de rodes en moments d'afluència de públic, segons l'annex 4 punt 4.4.1".

Aquest precepte suposa una reconversió dels continguts normatius dels antics articles 30 i 31 que regulaven les Estacions i les Obligacions en autobusos i ferrocarrils. Seguint la tònica general del nou decret s'hi fa una tramesa als annexos tècnics corresponents.

Pel que fa a l'**article 24 "Estacions de transport ferroviari"** i a l'**article 25, "Parades d'autobús"**, trobam el seu contingut en l'antic article 29, si bé ara es fa tramesa de la qüestió a l'annex 3, on s'incorpora més qualitat tècnica.

De manera semblant passa amb l'**article 26** que tracta de les "**Adaptacions dels vehicles**". La qüestió ja era recollida a l'antic article 33. No obstant això, cal reconèixer que el precepte ha guanyat en precisió tècnica.

Quant a l'**article 27**, que tracta de "**Vehicles especials i taxis**", cal dir que idèntic text conformava l'antic article 32.

L'**article 28**, dedicat a l'"**Estacionament de vehicles i concessió de targetes per a persones amb greus problemes de mobilitat**", resulta una simple actualització de l'article 34, denominat "Estacionament de vehicles", del decret que es deroga. No obstant això, el precepte, que és molt més llarg, detalla amb molta precisió els tràmits que s'han de cobrir per a

l'obtenció de la targeta d'aparcament, i determina quin és el paper que han de cobrir les diverses administracions implicades.

Finalment i com ja hem esmentat en les observacions generals, suggerim que s'incloguin en l'enumeració dels, textualment, "utensilis o ajudes" propis d'una persona amb mobilitat reduïda, els cotxets d'infants petits.

#### **D) Al títol II, Règim de sancions".**

##### **Article 29, " Infraccions".**

"De conformitat amb la Llei 3/1993, de 4 de maig, per a la millora de l'accessibilitat i de la supressió de les barreres arquitectòniques, constituïran infracció administrativa i seran sancionables, d'acord amb la Llei 30/1992 de 26 de novembre de Procediment administratiu comú i la 10/1990, de 23 d'octubre, de Disciplina urbanística i amb el que determina aquest títol, les accions o omissions que contravinguin les normes sobre millora de l'accessibilitat i supressió de les barreres arquitectòniques contingudes a l'esmentada Llei 3/1993 de 4 de maig".

Tot i que aquest article és una reproducció actualitzada –incorpora la referència expressa a la Llei 30/92– de l'antic article 35 del Reglament del 1994, veim que la tècnica normativa que s'usa presenta certs inconvenients. A banda que el precepte hauria de citar de millor manera la Llei de disciplina urbanística, sens dubte es constitueix en una norma de remissió en bloc de la matèria tipificadora al contingut de la llei de 1993. Entenem que no és necessari que el Reglament incorpori cap tipus de nova tipificació o de repetició de la tipificació de les infraccions feta en l'article 38 de la Llei 3/1993, de 4 de maig.

##### **Article 30, "Classificacions de les infraccions".**

“Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus:

1. Són infraccions lleus:

- a) Utilitzar indegudament la targeta d'aparcament per a persones amb mobilitat reduïda.
- b) Les referides al manteniment dels elements d'accessibilitat, estaran incloses dins el manteniment de elements d'accessibilitat les deficiències fàcilment reparables.
- c) La resta d'infraccions no qualificades com a greus o molt greus.

2. Són infraccions greus:

- a) Les que incompleixin les normes sobre supressió de barreres arquitectòniques en les obres d'urbanització i en mobiliari urbà de nova construcció, ampliació i reforma d'espais destinats a ús públic i en la construcció, ampliació i reforma d'edificis de propietat pública o privada, destinats a serveis públics o l'ús dels quals impliqui la concurrència de públic i sobre els mitjans de transport públic de passatgers.
- b) Les que impedeixin l'accés a centres o a espais de titularitat de les administracions públiques.
- c) Les que suposin greu perill o afectin greument la seguretat de les persones.

2. Són infraccions molt greus la comissió de tres o més infraccions greus”.

En coherència amb el comentari que hem fet en l'article anterior, veim innecessari aquest article. Molt més quan pretén donar contingut d'especificació tipificadora a les infraccions lleus, les quals en la llei del 1993 i en el Reglament del 1994, eren definides de la manera següent: “Són infraccions lleus les referides al manteniment dels elements d'accessibilitat i la resta d'infraccions no qualificades com a greus o molt greus”, que consideram que és prou aclaridor. Pensam, a més, que l'article respecte de les altres infraccions, greus i molt greus, és completament respectuós amb el

que preceptua la llei. Si el que es vol és aclarir que la utilització indeguda de la targeta d'aparcament o que les deficiències fàcilment reparables estaran incloses dins del manteniment d'elements d'accessibilitat, es pot fer ús de l'article no com a tipificador sinó com a aclaridor que en l'expressió "infraccions no qualificades com a greus o molt greus", s'inclouen les utilitzacions contràries a la llei de la targeta d'aparcament i les dites deficiències.

### **Article 31, "Sancions".**

"1. Les infraccions lleus se sancionaran amb multa de 150'25 a 3005'06 euros, les infraccions greus se sancionaran amb multa de 3005'07 a 60.101'21 euros i les infraccions molt greus, de 60.101'21 a 150.253'03 euros.

2. Per a la graduació de l'import de la sanció es tindran en compte els següents criteris:

- a) L'existència d'intenció o de reiteració
  - b) La naturalesa dels perjudicis causats.
  - c) La reincidència de l'infractor, per comissió en el termini d'un any de més d'una infracció de la mateixa naturalesa, quan així hagi estat declarat per resolució ferma.
  - d) El cost econòmic derivat de les obres d'accessibilitat necessàries i el grau de culpa de cada uns dels infractors.
3. Amb independència de la imposició de sancions econòmiques es podran prendre mesures accessòries, tals com obligació de reposició, pèrdua de subvencions o ajuts, entre d'altres, per a la qual cosa s'instarà els organismes competents.
4. L'esmena de les deficiències objecte de sanció, en el termini assenyalat a la resolució. podrà donar lloc a la condonació parcial de la sanció imposada, a instància de l'interessat".

Com preveu la disposició addicional tercera de la Llei 3/1993, està permesa una actualització de la quantia de les sancions, la qual no veim que s'hagi fet en redactar els nous preceptes. Tot i aquesta voluntat de manteniment de les quanties creim que el redactor del decret hauria de fer un esforç per fixar les quanties de sanció de multa amb nombres enters que arrodoneixin les quanties i llevin els decimals expressats en cèntims.

Pel que fa a l'article 32 que tracta del Procediment de sancions, té una redacció exactament igual a la de l'article 38 de l'antic Reglament. Igualment passa amb l'article 33 dedicat a determinar la competència en el procediment de sancions, que és com l'antic article 39. No obstant això, el nou 33 afegeix un nou núm. 3, que consideram molt adequat, ja que és una clara ampliació de les funcions de seguiment administratiu que ja eren reconegudes al Consell Assessor per a la Millora de l'Accessibilitat.

#### **Article 34, "Persones responsables".**

"1. A les obres i demás actuacions que se executin sense la preceptiva llicència municipal quan l'activitat hagi d'ajustar-se a les previsions de la Llei 3/1993, de 4 de maig, o amb inobservància de les clàusules de la llicència amb relació a les matèries regulades per la Llei 3/1993, de 4 de maig, seran sancionats el promotor, l'autor del projecte, l'empresari constructor de les obres i els tècnics directors de les mateixes.

2. A les obres emparades en una llicència municipal que el seu contingut constituís una infracció greu o molt greu de la Llei 3/1993, de 4 de maig, seran igualment sancionats el facultatiu que hagués informat favorablement el projecte i els membres de la Corporació que haguessin votat a favor de l'atorgament de la llicència sense els informes previs preceptius o quan dits informes foren desfavorables en raó de la citada infracció".



Si aquest article no és emmarcat d'una manera més correcta, dona la impressió que es determinen a nivell reglamentari els subjectes responsables d'unes infraccions, quan aquesta determinació, en virtut del principi de legalitat, s'ha de fer en una llei. No obstant això, hem de tenir en compte que el Reglament desplega, en aquest aspecte, no només la Llei 3/1993, sinó també la Llei 10/1990 de disciplina urbanística. Per això no hi seria de més que l'article fes esment dels números 1 i 2 de l'article 30 de la dita llei.

**Article 35, “Prescripció de les infraccions i de les sancions”.**

“Com sia que el Títol II de la Llei 3/1993 de 4 de maig, per a la millora de l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques, es contreu en quant al règim sancionador a la Llei 10/1990 de 23 d'octubre de disciplina urbanística, el termini de prescripció de les infraccions és també el de vuit anys, com preveu l'article 73 de la mateixa Llei 10/1990 de 23 d'octubre”.

Un simple comentari d'estil. Entenem que el precepte s'ha de limitar a citar els articles de les lleis que donen suport a la fixació d'aquest termini de prescripció i abandonar aquest to retòric.

**E) Al títol III, “Del Consell Assessor per a la Millora de l'Accessibilitat i de la Supressió de les Barreres Arquitectòniques”:**

Aquest títol amb tres capítols que cobreixen els articles 36 al 47, desplega de manera idèntica a com ho feia el Reglament de 1994 –articles 41 al 52–, les funcions, composició i funcionament del Consell Assessor. En tot cas, tanta és la voluntat de no modificar l'estructura normativa anterior que pot ser que no s'ha parat esment que l'article 39, que determina la composició del Consell Assessor, ha de ser revisat, atesos els canvis de denominació de les conselleries que hi poden designar representació.

**F) Al títol IV, “Sobre el Catàleg d’actuacions i les seves prioritats”:**

El títol quart posa fi al text articulat del nou reglament, amb els articles 48 al 50, i regula l’elaboració d’un catàleg, les prioritats i els drets de preferència. Tampoc no introdueix novetat respecte dels preceptes de l’antiga reglamentació, articles 53 al 55.

**G) A la disposició transitòria:**

Pel que fa a la disposició transitòria primera no és més que una reproducció de la disposició transitòria primera del Reglament del 1994. Però en aquest cas no hi ha més disposicions transitòries, amb la qual cosa hauria de ser la disposició transitòria única.

**H) A les disposicions derogatòria i finals:**

Les disposicions derogatòria i final primera són adequades. Respecte de la disposició final segona no acabam d’entendre per què s’esperen sis mesos per a l’entrada en vigor, quan el reglament anterior només va disposar d’un termini de tres mesos. Finalment s’ha de dir que les normes es publiquen en el Butlletí Oficial de les Illes Balears (BOIB) i no en el BOCAIB.

## V. Conclusions

Al llarg del dictamen s’han donat les opinions i conclusions que aquest Consell emet, respecte del contingut del Projecte de decret pel qual es regula el Reglament de supressió de barreres arquitectòniques.

El secretari general

Vist i plau

El president

Pere Aguiló Crespí

Francesc Obrador Moratinos

Palma, 24 de setembre de 2002